

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 22.2.2006
KOM(2006) 77 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET

Att genomföra det förnyade partnerskapet för tillväxt och sysselsättning

Ett europeiskt flaggskepp för kunskap: Europeiska tekniska institutet

Sammanfattning

Förslaget att inrätta ett europeiskt tekniskt institut lades fram år 2005 vid översynen av Lissabonstrategin efter halva tiden. Förslaget har utvecklats vidare med ledning av ett offentligt samråd som ledde till många värdefulla inlägg.

Även om det på senare år har funnits många initiativ på nationell och europeisk nivå för att stärka kapaciteten inom högre utbildning, forskning och innovation återstår mycket att göra. Europa misslyckas fortfarande med att omsätta resultatet från forskning och utveckling till kommersiella möjligheter och på så sätt utveckla en koncentrering av mänskliga, finansiella och fysiska resurser inom forskning och högre utbildning, främja en innovations- och företagskultur inom forskning och utbildning, samt upprätta nya organisatoriska modeller som är anpassade till dagens behov.

ETI kommer att verka inom utbildning, forskning och innovation. Dess struktur kommer att integrera dessa tre områden som tillsammans utgör nyckeln till kunskapssamhället. Dess mål blir att dra till sig och behålla de bästa begåvningarna bland studenter, forskare och personal i Europa, att arbeta tillsammans med ledande företag inom utveckling och tillvaratagande av kunskap och forskning, och att främja forskning och innovationsledning allmänt sett.

I synnerhet är avsikten med ETI att det ska:

- samla arbetslag från universitet, forskningscentrum och företag i sin struktur och verksamhet;
- ha resurser som är avsatta (inte bara kopplade via nätverk) från befintliga organisationer, vilka juridiskt sett tillhör ETI och tillsammans kan utarbeta en integrerad strategi;
- ha en styrelse från den högsta nivån i vetenskapsvärlden och näringslivet;
- inte begränsas av de gränser och hinder som bidrar till den nuvarande splittringen av högre utbildning och forskning i Europa.

ETI kommer att tillföra särskilt mervärde på följande tre sätt:

- Det kommer att erbjuda den privata sektorn en ny koppling till utbildning och forskning. Detta kommer att medföra nya möjligheter för kommersialisering av forskning och närmare ömsesidigt utbyte. Integreringen av arbetslag från universitet, forskningscentrum och företag kommer att ge ETI ett försprång framför traditionellt organiserade universitet. Det kommer också att medföra möjligheter att attrahera privat finansiering till ETI.
- Det kommer att koncentrera sig på att förena de tre sidorna av kunskapstriangeln, nämligen utbildning, forskning och innovation. De kommer att vara fast förbundna på grund av ETI:s natur och kombinationen av partner. Detta kommer att styra ETI:s verksamhet i nya och mer produktiva riktningar.
- ETI kommer att utgöra en koncentration av resurser och på så sätt kunna hålla jämn takt med de högsta nivåer som uppnås på annan ort.

En rättsakt är nödvändig för att ETI inrättas, och kommissionen kommer att lägga fram ett förslag till den rättsakten senare under 2006 (tillsammans med en omfattande konsekvensanalys). Detta kommer att göra ETI till en egen juridisk person och ge det oberoende från nationell lagstiftning. Rättsakten kommer att utgöra en ram för lämplig förvaltning och den nödvändiga redovisningsskyldigheten inför EU-institutionerna.

ETI kommer att finansieras ur olika källor, däribland EU, medlemsstaterna och näringslivet.

1. INLEDNING

Att förbättra kopplingen mellan utbildning, forskning och innovation – och i synnerhet deras bidrag till ekonomisk tillväxt, sysselsättning och social sammanhållning – är grundläggande för att främja EU:s konkurrenskraft. Det är en vanlig uppfattning att denna koppling inte fungerar i Europa så bra som den skulle kunna, och denna uppfattning har lett till att kommissionen föreslagit ett nytt initiativ i sin rapport från våren 2005:

*”I syfte att stärka vår satsning på kunskap som vägen till tillväxt föreslår kommissionen att det inrättas ett **’uropeiskt tekniskt institut’** som skall locka till sig de skarpaste förmågorna, de bästa idéerna och företagen från hela världen”¹.*

Europeiska rådet noterade detta förslag vid toppmötet våren 2005. Vid det informella mötet på Hampton Court i oktober 2005 manade Europeiska rådet till brådskanie insatser för att uppnå kompetens i världsklass inom forskning och utbildning. Behovet av insatser för att stärka kvaliteten i de europeiska systemen för innovation och behålla konkurrenskraften i ett globalt sammanhang har fått ytterligare belägg i kommissionens årliga lägesrapport om strategin för tillväxt och sysselsättning från 2006².

I detta meddelande presenteras tanken med ett europeiskt tekniskt institut (ETI). Det följer på ett omfattande offentligt samråd där de viktigaste organisationerna för universitet, forskning, näringsliv och innovation inom industri deltog, tillsammans med många enskilda personer från alla dessa sektorer. I meddelandet beskrivs hur ETI skulle kunna fungera och hur det borde utvecklas. En mer utförlig konsekvensanalys som omfattar en fullständig granskning av de juridiska och finansiella konsekvenserna följer senare i år.

2. ATT UPPNÅ FRAMGÅNG MED KUNSKAPSTRIANGELN – ARGUMENT FÖR ETT NYTT INITIATIV

Under 2005 höll kommissionen ett omfattande samråd om ett framtida ETI, med idémöten och skrivelser från organisationer inom universitets-, forsknings- och innovationsvärlden. Resultaten av det offentliga samrådet läggs fram och analyseras i detalj i ett separat arbetsdokument från kommissionens avdelningar³. Inläggen omfattar sådana frågor som ETI:s uppgift och mål, dess struktur och prioriteringar.

Man är allmänt överens om att den viktigaste svårigheten som EU måste angripa när det gäller innovation ligger i dess oförmåga att till fullo ta tillvara och gemensamt använda resultaten inom forskning och utveckling, och följaktligen att omsätta dem i värden för näringslivet och samhället. Europa bör inte bara utveckla de tre sidorna i sin **”kunskapstriangel”** (utbildning,

¹ KOM(2005) 24, “Att arbeta tillsammans för tillväxt och sysselsättning. Nystart för Lissabonstrategin”, punkt 3.3.2.

² KOM(2006) 30, “Dags att lägga in en högre växel: Ett nytt partnerskap för tillväxt och sysselsättning”.

³ Se kommissionens kommande rapport om resultaten av det offentliga samrådet kring Europeiska tekniska institutet.

forskning och innovation), utan också förstärka kopplingen mellan dem. Detta motsvarar också det som expertgruppen för forskning och utveckling samt innovation kom fram till⁴.

Inom denna övergripande diagnos ryms en rad enskilda problem. Vad gäller **utbudet** av kunskap kritiserar både kvaliteten och användbarheten av kunskapsresultat. I synnerhet förblir klyftan stor mellan forskningsresultaten och deras tillämpning⁵. Dessa två frågor kan inte behandlas var för sig. Även om den allmänna nivån på akademiska resultat är bra behöver Europa stärka sin kompetens⁶ med tanke på dess viktiga effekter på ekonomi och samhälle. Spetskompetens främjar begåvningarnas rörlighet, drar till sig privata investeringar i forskning och utveckling och bidrar till upptäckten av idéer som kan producera utbredda sidoeffekter av kunskap. För att detta ska vara möjligt måste forskare också få tillträde till miljöer där både urval och karriär bygger på tävlan, där betalning för resultat inte är något tabubelagt, och där företagande ses som någonting positivt i en forskares meritförteckning som en viktig möjlighet till lärande. Detta i sin tur kräver nya sätt att arbeta tillsammans.

Det behövs **en tillräckligt stor kraftsamling av mänskliga, finansiella och fysiska resurser** för att skapa en god cirkel där begåvade lärare, forskare och studenter attraherar både varandra och konkurrerande anslag från den offentliga och den privata sektorn. För närvarande har universiteten i Europa mycket liknande ambitioner, men deras ansträngningar är alltför splittrade. Det finns nästan 2 000 universitet och högskolor i EU som vill vara aktiva inom forskning. Även om detta inte är helt jämförbart utfärdar färre än 10 % av högskolorna i USA doktorsexamina och ännu färre strävar efter att vara forskningsintensiva universitet⁷. Med tanke på den lägre nivån på utgifter för utbildning och FoU i Europa jämfört med USA⁸ blir det fler aktörer i Europa som alla vill ha en bit av en mindre kaka. Förhållandena i USA gör att resurser och människor koncentreras och uppnår en kritisk massa i de få berörda läroanstalterna⁹, vilket bidrar till att de blir bäst i världen. Det är inte någon tillfällighet att både EU-näringslivets FoU-anslag och EU:s begåvningar lockas av USA eller andra internationella konkurrenter¹⁰ och att det inte finns många EU-universitet bland världens mest citerade internationella rankningar av universitet.

⁴ “Att skapa ett innovativt Europa”. Rapport från den oberoende expertgruppen för forskning och utveckling samt innovation som utsågs efter toppmötet i Hampton Court, januari 2006.

⁵ Enligt Innovation Scoreboard för 2005 ökar klyftan vad gäller innovation mellan Europa, Japan och USA. EU:s 25 medlemsstater skulle behöva mer än 50 år för att komma ikapp USA:s nivå inom innovation.

⁶ Europa måste stärka sin närvaro på spetsforskningens högre nivå. Enligt exempelvis *Shanghai Academic Ranking of World Universities* finns det visserligen 205 europeiska universitet bland de 500 ledande universiteten i hela världen (jämfört med 198 i USA), men bland de 20 bästa finns det bara två europeiska universitet (jämfört med 17 i USA).

⁷ Av cirka 3300 organ som har behörighet att utfärda akademiska examensbevis är det cirka 215 som utfärdar doktorsexamensbevis. Det finns färre än 100 erkända forskningsintensiva universitet i USA.

⁸ År 2004 var EU:s intensitet inom FoU 1,9 % (utgifter för FoU som andel av BNP), vilket ligger långt under USA (2003: 2,59 %) och Japan (2003: 3,15 %). Se även Eurostats pressmeddelande 156/2005 av den 6 december 2005.

⁹ I USA går 95 % av de federala medlen till universitetsforskning vid 200 av totalt 3 300 universitet (S&E Indicators, National Science Foundation, 2004).

¹⁰ Europa utnyttjar i lägre grad den ökade globaliseringen av FoU än sina huvudkonkurrenter. Under åren 1997–2002 ökade EU-företagens utgifter för FoU i USA i reella termer mycket snabbare än amerikanska företagens utgifter för FoU i (+54 % mot +38 %). Framväxande länder som Indien och Kina drar större fördelar av USA:s utgifter för FoU. *Key Figures 2005 on Science, Technology and Innovation: Towards a European Knowledge Area*, Europeiska kommissionen.

Samtidigt finns det inte tillräcklig **efterfrågan** i Europa på forskningsresultat. Även om det skulle finnas mer utmärkta forskningsprodukter eller framstående forskningskapacitet är det inte sannolikt att deras kommersiella värde skulle tillvaratas. En viktig anledning till denna brist är den kulturella och intellektuella klyftan mellan forskare och företagare¹¹. Innovation kräver en ömsesidig lärandeprocess som bygger på förtroende, inte bara en överföring av kunskap i slutet av en forskningsprestation. För detta måste företagare, särskilt inom små och medelstora företag, förvärva en kultur inom forskning och innovation och uppmuntras till risktagande – och universitetslärare och forskare måste lära sig att förstå och utveckla färdigheter inom entreprenörskap. Mer samarbete kan uppväga bristen på kritisk massa i små och medelstora företag och släppa loss de små och medelstora företagens positiva potential vad gäller flexibilitet och kreativitet. Även den offentliga sektorn har här en uppgift: offentlig forskning, immaterialrätt och upphandling av innovativ forskning kan alla främja en mer effektiv och produktiv koppling mellan forskning och näringsliv.

På senare år har en rad **europiska initiativ** tagits för att stärka kapaciteten inom forskning, utbildning och innovation. Utbytessystem, exempelvis Erasmus-programmet, har också gjort det möjligt för studenter och personal att besöka olika lärmiljöer och gett dem insikt i den rikedom och mångfald av kunskaper som kännetecknar det europeiska utbildningslandskapet. Gemenskapens ramprogram för forskning har lämnat väsentliga bidrag via sådana initiativ som Marie Curieinsatserna, Integrerade projekt, expertnätverk, eller främjandet av europeiska tekniska plattformar. Det blivande Europeiska forskningsrådet kommer att stödja forskardriven spetsforskning av högsta kvalitet. Detta har bidragit till att inrätta en miljö där EU:s universitet, forskningscentrum, företag och offentliga aktörer får lättare att samarbeta.

Men potentialen förblir outnyttjad och Europa bör stärka sin ställning på de mest strategiska områdena. Detta skulle kunna åtgärdas genom att man slår samman och koncentrerar resurserna, vilket kräver dynamiska och flexibla institutioner som är öppna för förändringar och nykomlingar och är i stånd att angripa ämnesövergripande och tvärvetenskapligt arbete och utveckla produktiva synergieffekter mellan utbildning, forskning och innovation.

En sådan förändring kommer utan tvivel att äga rum i de organisationer som redan finns, men den kommer att stöta på passivitet och ta tid. Ett nytt tillvägagångssätt för att överbrygga klyftan mellan vetenskap och samhälle behövs, som kan bli en **förebild** som inspirerar till och leder långsiktig förändring. I detta syfte har ett offentligt samråd ägt rum, där man föreslagit fyra valmöjligheter:

- (1) Ett enda institut.
- (2) Ett litet nätverk.
- (3) Ett stort nätverk.
- (4) Ett system för ETI-märkning.

Medan merparten uttalade sig för något slags nätverk önskade sig en fjärdedel av dem som svarade ett enda institut (vilket inte betydde på en enda plats) och man var orolig för att ett fast nätverk av universitet inte skulle medföra den nödvändiga flexibiliteten och öppenheten

¹¹ Denna klyfta framgår tydligt av skillnaden mellan antalet forskare som är anställda i den privata sektorn i EU och på annat håll. I USA arbetar fyra av fem forskare i näringslivet, och i Japan är detta fallet för två av tre forskare. I EU är det mindre än hälften av alla forskare som är anställda av näringslivet.

eller en tillräcklig integrationsnivå. Det skulle inte heller återspegla det faktum att spetskompetens ofta finns hos enskilda institutioner eller arbetslag, inte hela universitet¹².

Den modell av ett europeiskt tekniskt institut som beskrivs här utgör ett svar på dessa farhågor, eftersom den skulle göra det möjligt för de bästa arbetslagen inom strategiska områden att samlas på ett sätt som är till fördel både för dem själva och deras ursprungliga institut. Det skulle tillföra särskilt mervärde på tre sätt, nämligen:

- Det kommer att erbjuda den privata sektorn en ny koppling till utbildning och forskning. Detta kommer att innebära nya möjligheter för kommersiellt utnyttjande av forskning och en närmare samverkan. Integreringen av universitet, forskningscentrum och företag skulle ge det ett försprång framför universitet med traditionell organisation. Det skulle också ge möjligheter till privat finansiering av ETI.
- Det kommer att koncentrera sig på att sammanföra de tre sidorna i kunskapstriangeln, nämligen utbildning, forskning och innovation. Dessa kommer att vara fast kopplade till varandra på grund av ETI:s natur och sammansättning av partner. Detta kommer att styra undervisningen och forskningen vid institutet i nya riktningar som är givande för näringslivet.
- Det kommer att utgöra en kraftsamling av resurser och på så sätt kunna hålla takten med de högsta resultat som uppnås på annan ort. Institutet kommer inte att ha skyldighet att företa verksamhet som inte uppfyller kompetenskriteriet.

3. HUR SKULLE ETI FUNGERA?

ETI kommer att få sin egen plats. Det kommer att ha en roll som inte liknar något annat befintligt eller planerat EU-initiativ. Det blir ett kompetenscentrum i världsklass med hög profil, som kan dra till sig utmärkta studenter och forskare, främja spetsinnovation och spetsforskning på ämnesöverskridande och tvärvetenskapliga områden och attrahera medel från den privata och den offentliga sektorn i konkurrens med andra institutioner världen över.

För att uppnå detta bör ETI få en stark identitet, vilket också betonades i inläggen i samrådet. ETI bör bli ett tydligt och synligt europeiskt varumärke och erkänt på sina egna villkor på den globala arenan. ETI behöver också självstyre genom sina styrelseformer, genom att kvalitet prioriteras vid urvals-, övervaknings- och utvärderingsförfaranden, och genom sin finansiering.

ETI:s uppgifter skulle vara följande:

- Att genomföra forskarutbildning, forskning och innovation inom framväxande ämnesövergripande och tvärvetenskapliga områden.
- Att utveckla färdigheter inom forskning och innovationsledning.
- Att dra till sig de bästa forskarna och studenterna från hela världen.
- Att sprida nya modeller för organisation och styrelseformer.

¹² Se kommissionens kommande rapport om det offentliga samrådet kring Europeiska tekniska institutet.

- Att placera en ny europeisk identitet på kunskapslandskapet.

3.1. ETI:s roll och uppgifter

Verksamheten vid ETI skulle inbegripa alla tre delar av kunskapstriangeln:

- **Utbildning:** ETI:s speciella utbildningsmodell skulle attrahera studenter som genomgår magisterutbildning och doktorander för att ge dem en utbildning på högsta internationella nivå.
- **Forskning:** grundläggande och tillämpad forskning skulle bedrivas, dock med en särskild inriktning på näringslivet och på ämnesövergripande och tvärvetenskapliga områden med stor potential för innovation.
- **Innovation:** ETI skulle från början av verksamheten utveckla en stark koppling till näringslivet som skulle säkerställa att verksamheten var anpassad till marknadens behov och hjälpa till att orientera forsknings- och utbildningsverksamheten i riktningar som är användbara i näringslivet och i samhället.

På alla dessa områden skulle ETI bygga på den spetskompetens som redan finns och uppmuntra till att den utvecklas där den saknas.

Alla de olika *aktörerna* vid ETI skulle ha en uppgift i detta.

- Mycket få *universitet* i Europa har idag uppnått spetskompetens överlag. Många enskilda institutioner eller arbetslag erkänns dock som ledande på sina områden. ETI skulle släppa fram potentialen hos dessa institutioner och arbetslag genom att sammanföra dem. Deltagandet i ETI skulle därför ske på institutionsnivå, och inte på universitetsnivå.
- För *personalen* är utmärkta resultat ofta inte avgörande för *lön eller befordran* för dem som arbetar vid universitet eller forskningscentrum. ETI skulle utgöra en miljö där spetskompetens är drivkraften, där incitament motsvarar mål och där lönen är resultatbaserad, vilket skulle leda till en mer effektiv partner för näringslivet och en förebild för förändringar.
- Många *företag*, särskilt små och medelstora företag, saknar ett organiserat samarbete med universitet och forskning, vilket leder till att företagare och forskare kanske inte har en gemensam kultur. ETI kan utgöra en miljö där dessa två kan mötas och lära känna varandra.

Denna fokusering på spetskompetens fordrar en ny syn på *finansiering*. Idag är många universitet i Europa i princip offentliga inrättningar. De finansieras för det mesta av skattemedel och andra berörda parter finansiella åtaganden är oftast begränsade. Även om sådana universitet har bevisat sitt värde och kommer att fortsätta att fullgöra sin uppgift bör ETI skilja sig tydligt från dem: ända från början ska tanken vara att ETI finansieras av både offentliga och privata medel.

En sådan grund kommer att vara avgörande för två av de viktigaste inslagen som ska bidra till ETI:s framgång. För det första ska ETI övertyga den privata sektorn om att institutet kan tillhandahålla resultat som är relevanta för näringslivet. För det andra ska ETI vara en förebild för universitet och beslutsfattare för en framgångsrik ny organisatorisk struktur för universitet.

3.2. ETI:s struktur

ETI:s vetenskapliga kärna kommer att utgöras av dess arbete inom utbildning, forskning och innovation, och dess förmåga att integrera bidrag från olika partner och bygga samman dem i en enda struktur som blir större än summan av dess beståndsdelar. Detta kommer att göras via en rad integrerade partnerskap med befintliga universitet, forskningscentrum eller företag ("partnerorganisationer") vilka bildar "kunskapsgemenskaper". De kommer att väljas ut av ETI:s styrelse och vara redovisningsskyldiga inför den. En väsentlig skillnad mellan ett vanligt nätverk och dessa kunskapsgemenskaper är att i vanliga nätverk enas partnerna bara om att samarbeta, medan kunskapsgemenskaperna i ETI kommer att avsätta resurser som infrastruktur, personal och utrustning till ETI. Kunskapsgemenskaperna kommer att juridiskt sett utgöra delar av ETI.

3.2.1. ETI:s styrelse och kärna

Det är nödvändigt att ETI:s styrelse tillhandahåller en smidig men fast ledning. Den kommer att ha ansvaret för ETI:s "varumärke", för att säkerställa att de val man gör (till exempel på vilka områden man ska arbeta) återspeglar de bästa tillgängliga synsätten på vetenskap och näringsliv, att urvalen görs med ledning av kvalitet, och att dagordningen inom vetenskap och näringsliv är allmänt godtagen. Styrelsen bör ha högsta möjliga kompetens och dess ledamöter väljas bland de aktörer som omnämns under punkt 3.1.

Styrelsen bör inte sträva efter att företräda befintliga EU-institutioner och bör vara organiserad på så sätt att det finns jämvikt mellan den erfarenhet som är representerad och ett operativt arbetssätt. Styrelsen skulle ha den direkta uppgiften att:

- fastställa ETI:s strategiska prioriteringar,
- förvalta den centrala budgeten och tilldela resurser till kunskapsgemenskaperna,
- garantera högsta möjliga kvalitet inom ETI,
- organisera urval, övervakning och utvärdering av kunskapsgemenskaperna,
- ha en strategisk översikt över portföljerna för kunskap och immaterialrätter.

3.2.2. Kunskapsgemenskaperna

Kunskapsgemenskaperna kommer att bestå av institutioner eller arbetslag från olika universitet, forskningscentrum eller företag som kommer att utgöra ett integrerat partnerskap och tillsammans bedriva utbildning (endast på magister- och doktorandnivå), forskning och innovationsverksamhet. De kommer att sammanföra sina resurser av olika slag: personal och infrastruktur som skickas ut till kunskapsgemenskaperna av partnerorganisationerna samt finansiella resurser från offentliga och privata källor. De kommer att använda dessa resurser för att skapa en kritisk massa på hög nivå och sammanföra utbildnings-, forsknings- och innovationskompetens av högsta kvalitet inom sina egna områden. De fysiska resurserna kommer att förbli splittrade geografiskt, men kunskapsgemenskaperna kommer att fungera som en helhet.

Kunskapsgemenskaperna kommer att specialisera sig på ämnesövergripande områden, exempelvis mekatronik eller bioinformatik, eller tvärvetenskapliga områden som miljövänlig energi, klimatförändring, miljöinnovation eller det åldrande samhället. På sådana områden

finns den största potentialen för innovation och utveckling (inom utbildning och forskning), och de skiljer sig också från de traditionella formerna och kursplanerna som i allmänhet erbjuds vid universiteten i Europa.

Kunskapsgemenskaperna skulle väljas ut av ETI:s styrelse efter ett tävlingsförfarande baserat på bedömning av experter, för att fastställa vilken potential varje föreslaget partnerskap har att prestera på sitt område på medellång sikt på 10–15 år. Vid urvalet skulle varje kunskapsgemenskap enas med styrelsen om de exakta slutmålen och delmålen som omfattar de tre sidorna i kunskapstriangeln i dess verksamhet, och genom regelbunden övervakning och utvärdering skulle man se till att dessa uppnåddes.

Under den tid den finns kan en kunskapsgemenskap utvecklas på ett antal sätt, och därför måste flexibilitet vara en del av systemet. Kunskapsgemenskapen kan komma att behöva ny kapacitet eftersom arbetsområdena måste utvecklas och nya partner skulle medföra ny kompetens, kanske för att antalet studenter blir för stort för resurserna. En kunskapsgemenskap kan också diversifieras om utvecklingen för dess arbete i en oväntad riktning. Kunskapsgemenskaperna bör förbli dynamiska och ETI ska kunna reagera på vetenskapens utveckling på det sätt som det själv anser bäst, bland annat genom att tillåta ändringar i partnerskapen, anpassa finansieringssystemen eller tilldela ytterligare medel där detta är motiverat av strävan att uppnå högsta kvalitet.

På alla nivåer skulle styrelsen se till att övervakningen och utvärderingen av kunskapsgemenskaperna överensstämmer med exakta riktmärken.

3.3. Juridiska frågor

ETI måste inrättas genom en rättsakt, som kommissionen kommer att lägga fram förslag till senare under 2006. Genom denna rättsakt skulle ETI inrättas och dess mål fastställas, och den skulle också innehålla de nödvändiga bestämmelserna om driften.

Ytterligare aspekter kräver särskild uppmärksamhet och de kommer att utarbetas under de kommande månaderna: jämvikten mellan redovisningsskyldighet och oberoende som är nödvändig för att ETI ska kunna sköta sin kärnverksamhet; personalens ställning måste vara tydlig och gemensam för alla kunskapsgemenskaper och för kärnan, och slutligen måste man särskilt uppmärksamma den organisatoriska integreringen av kunskapsgemenskaperna i ETI och de incitament och bestämmelser som är kopplade till detta.

3.4. Budget

ETI huvudutgifter kommer att vara kunskapsgemenskaperna. De medel som behövs till styrelsen och kärnan blir ganska små eftersom de ska vara begränsade. Även om det i början behövs avsevärda offentliga medel till utvecklingen av kunskapsgemenskaper förväntas ETI skaffa resurser från andra konkurrensinriktade europeiska och nationella källor samt från företag, stiftelser, avgifter osv. Ett mål, med delmål, kommer att vara att attrahera ytterligare finansiering i varje avtal mellan ETI och ett partnerskap för kunskapsgemenskap.

ETI kan få tre slags privata bidrag. För det första kommer privata företag som ingår i kunskapsgemenskaperna att från själva början avsätta resurser till ETI, precis som övriga partner. För det andra kommer de kunskapsgemenskaper som utmärker sig genom sin kompetens att tilldelas avtal från privata företag, t.ex. för fortbildning eller forskning.

Slutligen skulle ETI kunna ha en privat stiftelse som samlar bidrag från sponsorer eller andra stiftelser.

Rättsakten om inrättande av ETI bör antas senast år 2008. Därefter bör styrelsen tillsättas tillsammans med den första personalen. Sedan bör den första kartläggningen av kunskapsgemenskaper äga rum senast 2009 så att de första omfattande anslagen kan allokeras senast 2010. Det vore lämpligt att börja med ett litet antal kunskapsgemenskaper.

Av tidsplanen ovan framgår att behoven av finansiering för ETI kommer att koncentreras till slutet av det kommande budgetplanen och kommer att vara begränsade. När kommissionen lägger fram sitt förslag till rättsakt kommer den att presentera en utförlig finansieringsöversikt med den sammanlagda nödvändiga finansieringens omfattning, art och ursprung, bl.a. från EU-organ och nationella och privata källor.

4. VAD SKULLE EN ETI-PARTNER VINNA PÅ ATT DELTA?

Man har all rätt att undra om incitamenten för deltagande är tillräckliga. Målet är att potentiella partner skickar ut sina bästa arbetslag och institutioner till ETI. Vad har de för incitament och vad vinner de?

Vinsterna från denna investering kommer att vara av olika slag för de medverkande parterna och individerna. För forskare och lärare visar erfarenheten att de bästa forskarna och lärarna lockas av självständighet i forskning, lovande karriärmöjligheter, goda löner samt tillfredsställande arbetsförhållanden. Vinsterna kan alltså vara ekonomiska, eller i form av utmärkta arbetsmiljöer eller frihet från byråkrati. De skulle också kunna omfatta en koppling till de bästa forskarna och företagen på området i Europa och en ökad synlighet i akademiska kretsar.

För partnerorganisationerna inom forskning och utbildning finns det en rad möjliga vinster.

- Synlighet och attraktivitet: att ha bidragit med ett arbetslag till ETI kommer vara ett tecken på spetskompetens som underlättar rekryteringen av andra universitetslärare, forskare och studenter, samt utgör ett försäljningsargument gentemot näringslivet.
- En privilegierad koppling till det bästa arbetet inom ett visst område i Europa, samt tillgång för studenter och forskare till de bästa begåvningarna, den bästa undervisningen, utbildningen och forskningen, och till de ytterligare fördelarna med arbetet inom ETI.
- Sidoeffekter av kunskap, både direkta (dvs. inverkan på den berörda verksamhet som finns kvar inom partnerorganisationen) och indirekt (via tillgång till mer avancerade kunskaper på området; varje kunskapsgemenskaps avtal med ETI kommer att innehålla ett åtagande om att sprida resultat).
- Finansiella incitament, eftersom ETI kommer att kunna investera i uppbyggnaden av kapacitet hos partnerorganisationerna för att bidra till att återuppbygga de resurser som avsätts för ETI (så att ett partneruniversitet inte bara har kvar sin institution eller sitt arbetslag rent fysiskt och samarbetande, låt vara mer indirekt, i det akademiska arbetet, utan det skulle även ha ytterligare resurser som kan omfördelas eller bygga upp kapacitet); och parterna skulle också ha del i kunskapsgemenskapens immaterialrätter.

- En drivkraft för förändring, eftersom ETI kommer att göra partnerna bekanta med nya arbetssätt.
- Fördelar på det lokala planet, eftersom berörda parter i närmiljön (regionala myndigheter, företag) kommer att se samarbetet med ETI som något som tillför prestige och ett tillfälle att främja det lokala arbetet för kunskap samt främja bättre samarbete med universitetet eller företaget i fråga.

För den privata sektorn finns det vinster eftersom de kan påverka inriktningen på spetsforskning och innovation till fördel för näringslivet, då de från början befinner sig mitt i den och har en garanti att de kan ta tillvara resultaten senare. Dessutom skulle den permanenta kopplingen till ETI med dess kunskapsgemenskaper ge direkt tillträde till ett unikt kompetenscentrum med den prestige och den potential för rekrytering som följer av detta.

5. KOPPLING TILL EU:S ÖVRIGA VERKSAMHET INOM UTBILDNING, FORSKNING OCH INNOVATION

EU bedriver en omfattande verksamhet inom utbildning, forskning och innovation. ETI står dock för någonting helt annorlunda. Först och främst skulle den europeiska kompetensprofil som ETI utvecklade vara unik. Kombinationen av utbildning, forskning och innovation och den privilegierade kopplingen till näringslivet är olik alla andra EU-initiativ. Medan befintliga program är inriktade på enstaka delar av kunskapstriangeln (Erasmus-programmet gäller utbildning och ramprogrammen handlar om verksamhet kopplad till innovation) får ETI ett konkret tillvägagångssätt där dessa tre delar kopplas samman och man uppnår synergieffekter mellan dem.

ETI skulle bli en kunskapsaktör, inte ett finansieringskontor. Det kommer att genomföra verksamhet kring de tre delarna av kunskapstriangeln – det kommer att ge undervisning, bedriva forskning och söka tillämpa resultaten av denna forskning i näringslivet och samhället. Detta är den verkliga skillnaden mot verksamheten i programmen för utbildning, forskning eller innovation där kommissionen huvudsakligen beviljar bidrag till på förhand fastställd verksamhet.

Därför utgör ETI ett komplement till denna finansiering. Institutet kommer att kunna utveckla synergieffekter, särskilt med Europeiska forskningsrådet. Europeiska forskningsrådet är en finansieringsmekanism som själv inte bedriver någon forskning. ETI kommer att finansiera spetsforskningsprojekt som utförs av enskilda forskarlag, det kommer att vara öppet för alla vetenskapsområden och angripa verksamheten nerifrån och uppåt. Eftersom ETI är avsett att vara ett institut som verkar inom utbildning, forskning och innovation, med en ämnesövergripande och tvärvetenskaplig metod och med en tyngdpunkt på resultat till gagn för näringslivet och samhället, utgör det den operativa komponent som Europeiska forskningsrådet saknar. ETI kan eventuellt vända sig till Europeiska forskningsrådet om finansiering (och till alla övriga system för finansiering), men det bör inte åtnjuta någon prioriterad behandling.

Det finns också en väsentlig skillnad mellan kunskapsgemenskaperna och andra nätverk i Europa som inrättas med stöd från EU – exempelvis expertnätverken inom det sjätte ramprogrammet. Medan expertnätverken omfattar ett antal universitet och andra forskningsinstitut och samlar deras forskningskapacitet, integreras både utbildning och forskning i ETI på en mycket djupare nivå. Vid ETI måste läroanstalter och företag som

medverkar i kunskapsgemenskaperna avsätta resurser till ETI: dessa kommer inte längre att tillhöra sin ursprungliga organisation, utan kommer att juridiskt sett bli del av ETI. Personalen vid en kunskapsgemenskap kommer att ha en gemensam förvaltning och resultatbaserad utvärderingsprocess under ETI:s ledning.

6. SLUTSATSER

Dagordningen för modernisering av utbildning, forskning och innovation vid Europas universitet och forskningsinstitut är allmänt godtagen. Den behöver dock impulser från ett flaggskeppsinitiativ för att påskynda framstegen. ETI kan inte ensamt utgöra hela strategin för att stärka Europas konkurrenskraft i kunskapstriangeln, men det kan spela en viktig roll. Det kan utgöra en förebild för kompetens på högsta nivå som motsvarar Europas egen mångfald, det kan bidra till bättre kapacitet inom vetenskap och forskningsledning och på så sätt förbättra innovationsprocessen i Europa. Det kan bli ett mål för de bästa utexaminerade studenterna och doktoranderna både från Europa och andra delar av världen och bli en ledstjärna för att locka begåvningar från hela världen till Europa.

ETI skulle inte få trovärdighet inom universitets- och forskarvärlden med en gång. Det måste göra sig förtjänt av denna trovärdighet; allt skulle bero på kvaliteten i ledningen, dess forsknings och undervisningspersonal och deras resultat, samt på institutets förmåga att få stöd från världen utanför den akademiska miljön. ETI:s första styrelse och ledning skulle fastställa dagordningen och slå an tonen för ETI för en generation.

Samrådet har visat att ett ETI som är uppbyggt enligt linjerna ovan skulle kunna tillföra ett betydande mervärde till Europas ansträngningar att stärka kunskap och öka tillväxten i Europa.

I detta meddelande beskrivs en modell för uppbyggandet av ett europeiskt tekniskt institut, Kommissionen uppmanar Europeiska rådet att överväga innehållet i detta meddelande och ställa sig bakom initiativets betydelse. Kommissionen kommer att utarbeta nästa steg med ledning av en komplett konsekvensanalys som också omfattar en fullständig granskning av de juridiska och finansiella konsekvenserna. Detta skulle vara ett nytt steg för Europeiska unionen, Kommissionen anser dock att det är ett steg som Europa är i stånd att ta, och som Europa inte har råd att försumma.